

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 16 grudnia 2010 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o Policji,
ustawy o Straży Granicznej oraz ustawy o Służbie Więziennej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej oraz ustawy o Służbie Więziennej.

Jednocześnie upoważnia senatora Stanisława Gogacza do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Marek ZIÓŁKOWSKI

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej oraz ustawy o Służbie Więziennej

Art. 1.

W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.¹⁾) w art. 114:

1) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) ekwiwalent pieniężny za niewykorzystane urlopy wypoczynkowe lub dodatkowe oraz za niewykorzystany czas wolny od służby przyznany na podstawie art. 33 ust. 3;"

2) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Policjant zwalniany ze służby na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 3 i 4a oraz ust. 2 pkt 8 otrzymuje 50 % odprawy oraz ekwiwalent pieniężny za urlopy wypoczynkowe lub dodatkowe, niewykorzystane w latach poprzedzających rok zwolnienia ze służby."

Art. 2.

W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, z późn. zm.²⁾) w art. 118:

1) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) ekwiwalent pieniężny za niewykorzystane przed zwolnieniem ze służby urlopy wypoczynkowe lub urlopy dodatkowe oraz ekwiwalent za niewykorzystany czas wolny od służby udzielany na podstawie art. 37 ust. 3;"

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 57, poz. 390, Nr 120, poz. 818, Nr 140, poz. 981 i Nr 165, poz. 1170, z 2008 r. Nr 86, poz. 521, Nr 171, poz. 1065 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 22, poz. 120, Nr 62, poz. 504, Nr 85, poz. 716, Nr 97, poz. 803, Nr 98, poz. 817, Nr 115, poz. 959, Nr 157, poz. 1241, Nr 168, poz. 1323, Nr 195, poz. 1502, Nr 201, poz. 1540, Nr 206, poz. 1589 i Nr 223, poz. 1777 oraz z 2010 r. Nr 34, poz. 190, Nr 96, poz. 620, Nr 98, poz. 626, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 164, poz. 1108 i Nr 182, poz. 1228.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 170, poz. 1218, z 2007 r. Nr 57, poz. 390 i Nr 82, poz. 558, z 2008 r. Nr 86, poz. 521, Nr 195, poz. 1199, Nr 216, poz. 1367 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 22, poz. 120, Nr 85, poz. 716, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540 oraz z 2010 r. Nr 127, poz. 857, Nr 164, poz. 1108 i Nr 182, poz. 1228.

2) ust. 2 i 2a otrzymują brzmienie:

"2. Funkcjonariusz zwolniony ze służby na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 3 otrzymuje ekwiwalent pieniężny za niewykorzystane przed zwolnieniem ze służby urlopy wypoczynkowe lub dodatkowe oraz ekwiwalent za niewykorzystany czas wolny od służby udzielany na podstawie art. 37 ust. 3.

2a. Funkcjonariusz zwolniony ze służby na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 pkt 2 otrzymuje ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany czas wolny od służby udzielany na podstawie art. 37 ust. 3."

Art. 3.

W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 79, poz. 523 i Nr 182, poz. 1228) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 137 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby, który przed dniem zwolnienia nie wykorzystał czasu wolnego od służby za pełnienie służby ponad ustawowy wymiar, otrzymuje ekwiwalent pieniężny.";

2) w art. 151 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. W przypadku niewykorzystania przysługującego urlopu wypoczynkowego lub urlopu dodatkowego w całości lub w części z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku służbowego funkcjonariuszowi przysługuje ekwiwalent pieniężny."

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Ustawa wykonująca wyrok Trybunału Konstytucyjnego

Projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2010 r. (sygn. akt K 1/08), stwierdzającego niezgodność art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy o Policji (Dz. U. z 2007 r., Nr 43, poz. 277, ze zm.; dalej cytowana także, jako: ustawa) z art. 66 ust. 2 Konstytucji w części obejmującej słowa „nie więcej jednak niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe”.

Sentencja orzeczenia została opublikowana w Dz. U. z 2010 r., Nr 34, poz. 190 (dzień publikacji wyroku – 8 marca 2010 r.). Pełny tekst orzeczenia, wraz z uzasadnieniem, zamieszczony został w OTK Z. U. z 2010 r., Nr 2A, poz. 14.

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że prawo do ekwiwalentu za niewykorzystany urlop lub czas wolny od służby jest prawem majątkowym policjanta, którego ograniczenie musi odpowiadać wymogom art. 31 ust. 3 Konstytucji. Prawo do corocznego płatnego urlopu jest gwarantowane w art. 66 ust. 2 Konstytucji i nie może być arbitralnie ograniczone również w odniesieniu do rekompensaty pieniężnej za urlop niewykorzystany lub za czas wolny od pracy (w przypadku zaś policjantów – służby).

Prawo do rocznego płatnego urlopu gwarantowane jest w art. 66 ust. 2 Konstytucji w sposób bezwarunkowy. Rekompensata pieniężna za niewykorzystany (płatny) urlop stanowi zatem konieczny substytut otrzymywany w miejsce niewykorzystanego urlopu. Art. 31 ust. 3 Konstytucji nie wskazuje przesłanek adekwatnych dla istotnej tu sytuacji, których wystąpienie pozwalałoby na ograniczenie prawa do korzystania z płatnego urlopu lub do traktowanej, jako alternatywa urlopu (w razie jego niewykorzystania) – rekompensaty pieniężnej. Ten sam art. 66 ust. 2 Konstytucji wymaga, by czas pracy został ustawowo określony. Czas, który nie został ustawowo uznany za czas pracy, jest więc – w ujęciu konstytucyjnym – czasem wolnym od pracy. Świadczenie pracy w czasie wolnym od pracy jest możliwe, tym niemniej winno być odpowiednio rekompensowane. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, regułę tę należy odnieść również do „czasu służby” i „czasu wolnego

od służby”. Policjanci, którzy mieli niewykorzystane urlopy wypoczynkowe lub dodatkowe oraz niewykorzystany czas wolny od służby mają prawo do żądania na podstawie art. 66 ust. 2 Konstytucji dni wolnych od pracy (służby) i corocznych płatnych urlopów zgodnie z zasadą zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji. Możliwość uzyskania ekwiwalentu pieniężnego jedynie za ostatnie 3 lata kalendarzowe wzbudziła przy tym wątpliwości Trybunału Konstytucyjnego, także z punktu widzenia zasady sprawiedliwości społecznej.

Ze wskazanych powyżej powodów Trybunał Konstytucyjny uznał art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy, w części obejmującej słowa „nie więcej jednak niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe”, za niezgodny z art. 66 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji.

3. Cele i zakres projektowanej ustawy

Mając na uwadze konieczność wykonania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, proponuje się, aby zmiana przepisów ustawy polegała na skreśleniu części przepisu art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy obejmującej słowa „nie więcej jednak niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe”. Konsekwencją dokonanej zmiany, jest konieczność odpowiedniego dostosowania ust. 3 wskazanego wyżej przepisu ustawy.

Dodatkowo, w celu zapewnienia spójności systemu prawnego, proponuje się dokonanie analogicznych zmian w ustawie o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997 z późn. zm.) oraz w ustawie o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2010 r. Nr 79, poz. 1761).

4. Konsultacje

Projekt ustawy został skonsultowany z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Głównym Inspektorem Pracy, Ministrem Pracy i Polityki Społecznej, Ministrem Sprawiedliwości, Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Policjantów. Opiniodawcy nie przedstawili zastrzeżeń do projektu. Wskazano jednak, że poza ustawą o Policji, podobne regulacje, ograniczające prawo funkcjonariuszy do ekwiwalentu za niewykorzystany urlop lub czas wolny od pracy, zawierają również ustawa o Straży Granicznej oraz ustawa o Służbie Więziennej.

5. Skutki finansowe wykonania projektowanej ustawy

Ustawa powoduje skutki finansowe dla budżetu państwa w zakresie zwiększenia wydatków na wypłatę ekwiwalentów pieniężnych za niewykorzystane urlopy za okres dłuższy niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe. Oszacowanie przewidywanych kosztów z tym związanych nie jest możliwe, gdyż ich wielkość zależy od liczby funkcjonariuszy, którzy w danym roku kalendarzowym zgłoszą wolę odejścia ze służby oraz od ilości złożonych wniosków o uzupełnienie ekwiwalentów przez funkcjonariuszy zwolnionych ze służby, którym wypłacono niepełne ekwiwalenty.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu

Maciej Szpunar

DPUE -920 - 1004 - 10/ ma/4

Warszawa, 29 grudnia 2010 r.

dot.: pismo z 22.12.2010 r.

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z przedłożonym *projektem ustawy o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej oraz ustawy o Służbie Więziennej*, pozwalam sobie ponowić uwagi wyrażone w piśmie z dnia 13 grudnia 2010 r., nr DPUE-920-1004-10/jf,ma/3.

Projekt w obecnej wersji nie uwzględnia uwag dotyczących art. 45 ust. 1 pkt 4 oraz art. 45 ust. 2 pkt 2 oraz 9-11 ustawy o Straży Granicznej.

Funkcjonariuszom Straży Granicznej zwolnionym ze służby na podstawie ww. przepisów nie przysługuje prawo do ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystane przed zwolnieniem ze służby urlopy wypoczynkowe lub urlopy dodatkowe.

Nieprzyznanie pewnym kategoriom funkcjonariuszy zwalnianym ze służby prawa do ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany przed zwolnieniem ze służby urlop wypoczynkowy budzi zastrzeżenia na gruncie prawa unijnego (szczegółowe wyjaśnienie przedstawione zostało w ww. piśmie).

Chciałbym ponadto zwrócić uwagę, że zgodnie z projektowanym art. 114 ust. 3 ustawy o Policji (art. 1 pkt 2 projektu), ekwiwalent pieniężny za urlopy wypoczynkowe lub dodatkowe, ma przysługiwać zwolnionym ze służby funkcjonariuszom Policji wyłącznie w stosunku do urlopów niewykorzystanych w latach poprzedzających rok zwolnienia ze służby. Przepis ten nie uwzględnia zatem urlopów, które nie zostały wykorzystane w roku, w którym

funkcjonariusz został ze służby zwolniony. Rozwiązanie takie również budzi wątpliwości pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej w kontekście przepisów oraz orzecznictwa powołanego w ww. piśmie. Prawo Unii Europejskiej nie pozwala bowiem na pozbawienie powyższego uprawnienia w odniesieniu do roku, w którym następuje zwolnienie pracownika z pracy, jeżeli pracownikowi temu przysługiwał u danego pracodawcy urlop, którego pracownik nie wykorzystał. Należy ponadto zauważyć, że takie ograniczenie wprowadzono wyłącznie dla funkcjonariuszy Policji, podczas gdy zarówno funkcjonariusze Straży Granicznej jak i Służby Więziennej mają prawo do uzyskaniu ekwiwalentu również za urlop niewykorzystany w roku, w którym nastąpiło zwolnienie.

W związku z powyższym należałoby odpowiednio uzupełnić projektowaną regulację.

Z poważaniem
Sekretarz Stanu

Mikołaj Dwugielewicz